

LAKIALOITE 13/2001 vp

Laki arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnalle

Arvonlisäverolain 3 §:n mukaan tavarán tai palvelun myyjä ei lähtökohtaisesti ole verovelvollinen, jos liikevaihto yhden kalenterivuoden aikana ei ylitä 50 000 markkaa. Arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolelle on siten lähinnä hallinnollisista syistä jätetty säännöksessä vähäiseksi määritelty tavaroiden ja palvelujen myyntitoiminta. Mikäli 50 000 markan liikevaihdon raja ylittyy, on myyjä arvonlisäverovelvollinen koko myyntinsä osalta.

Nykyinen verovelvollisuuden raja on koettu liian alhaiseksi ja kankeaksi. Se on aiheuttanut hankaluuksia useille pienyrityksille. Pienimuotoista liiketoimintaa harjoittavat yritykset ja muut yhteisöt voivat joutua pitämään liikevaihtonsa keinotekoisesti 50 000 markan rajan alapuolella, mikä saattaa helposti johtaa syyllistymisiin joko tahallisuudesta tai tuottamuksellisuudesta pidettyihin verorikkomuksiin ja -rikoksiin.

Arvonlisäverotuksessa sovellettavasta veropohjasta ja verokannasta on säännelty Suomea sitovasti Euroopan yhteisöjen arvonlisäverodirektiiveissä. Niissä määritellään varsin yksityiskohtaisesti EY:n/EU:n jäsenvaltioiden arvonlisäverojärjestelmien pääpiirteet. Säännökset jättävät kuitenkin yksittäisille jäsenvaltioille suhteellisen väljät puitteet liiketoiminnan verollisuutta ja sovellettavaa verokantaa koskevien kansallisten säännösten muotoilemisessa. Jäsenvaltioiden erilaisista yhteiskunnallisista olosuhteista johtuvat lainsäädännölliset tarpeet voidaan ottaa kansallisessa lainsäädännössä huomioon, kunhan pysytään direktiivien asettamissa rajoissa. Erityisen tärkeää direktiivien sovel-

tamisessa on EU:n komission mukaan se, ettei kansallinen lainsäädäntö saa olla omiaan vääristämään kilpailua yhteismarkkinoilla tai niiden osalla (kilpailuneutraaliteetti).

Liittymissopimuksessa Euroopan unioniin Suomelle myönnettiin oikeus vapauttaa verosta sellaiset vähäisen liiketoiminnan harjoittajat, joiden vuosiliikevaihto jää alle 10 000 ecun (nyk. euron, noin 59 000 markkaa). Suomi ei siis näin ollen voi kansallisin päätöksin supistaa kuudennen arvonlisäverodirektiivin (77/388/ETY) mukaista tai liittymissopimuksessa määriteltyä veropohjaa. Veropohjan kaventaminen edellyttäisi direktiivin muutosta, mikä taas vaatii komission esitystä ja kaikkien jäsenvaltioiden yksimielistä päätöstä.

Yksi Suomen vaikeimmista ratkaistavista ongelmista on jo pitkään jatkunut korkea työttömyysaste. Valtioneuvoston käynnistämän yrityshankkeen tärkeimpänä tavoitteena on ollut vauhdittaa yritystäjyyttä sekä yritysten kasvua ja kilpailukykyä, sillä nämä ovat vakaan talouskasvun jatkumisen ja työllisyyden paranemisen keskeisiä edellytyksiä. Työllisyysaste on nousut jatkuvasti, mutta tästä huolimatta pitkäaikaistyöttömien määrä on edelleen säilynyt korkeana.

Valtiovarainministeriössä valmistellaan lakimuutosta pienyritysten siirtämisestä vuosimennettelyyn. Tämän mukaan liikevaihdoltaan alle 180 000 markan yritykset voisivat halutessaan ilmoittaa veron vuosittain ja tilittää osan veroista kaavamaisina ennakkomaksuina.

Pienyrietykset ovat avainasemassa työllistämässä. Työllisyyden edistämiseksi ja edelleen pienyrittäjyyteen kannustamiseksi on muutettava arvonlisäverolainsäädäntöä vähäisen toiminnan osalta siten, että pienimuotoista liiketoimintaa harjoittavilla yrityksillä ja ammatinharjoittajilla olisi asteittain aleneva arvonlisäverotuksen perusvähennys. Vähennys pienenesi asteittain yrityksen tilitettävien arvonlisäverojen kasvaessa, ja näin ollen vero nousisi liukuvasti täyteen määräänsä. Malli ei erottelisi yrityksiä sen mukaan, miten arvonlisä on aikaansaatu, vaan vähennyksen suuruus suhteutuisi yrityksen omaan tilitettävään veroon. Perusvähennysmalli toimisi samaan tapaan kuin kunnallinen ansiotulovähennys.

Perusvähennys olisi määrältään 20 000 markkaa. Se pienenesi liukuvasti tilitettävän veron kasvaessa. Poistumaa loivennettaisiin poistumakertoimella. Näin ollen verotuki kohdentuisi laajemmin pienyrittäjiin kuin aivan verollisen rajan tuntumassa oleviin. Tällä vähennettäisiin eh-

dotettavan verotuen aiheuttamia kilpailuhäiriöitä.

Perusvähennys siis pienenesi suhteutettuna verollisten myyntien ja ostojen perusteella laskettavien verojen erotukseen eli tilitettävän veron määrään ja poistuisi veron kasvaessa. Valitsemalla vähennykselle kunnallisen ansiotulovähennyksen tavoin poistumista loiventavan kertoimen vähennys poistuisi kertoimella kerrotun veron määrän ylittäessä perusvähennyksen määrän. Perusvähennyksessä, jossa vakio on 20 000 markkaa ja poistumakerroin 0,6, valtiontalouden kustannusvaikutusten arvioidaan olevan noin 500 miljoonaa markkaa. Pitkällä tähtäimellä kustannusvaikutukset loivenisivat huomattavasti työllistävyyden ja yrittäjyyden kannattavuuden myötä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä joulukuuta 1993 annettuun arvonlisäverolakiin (1501/1993) uusi 3 a § seuraavasti:

Vähäinen toiminta

3 a §

Myyjä voi vähentää tämän lain nojalla tilitettävästä verosta arvonlisäverotuksen perusvähennyksen. Perusvähennys lasketaan tämän lain nojalla kalenterivuositain verollisten myyntien veron ja suoritettuihin hankintoihin sisältyvän vähennyskelpoisen veron perusteella. Perusvähennyksen määrä on 20 000 markkaa. Vähennys pienenee verollisten myyntien perusteella las-

kettavan veron ja hankintoihin sisältyvän vähennyskelpoisen veron erotuksen perusteella. Vähennys pienenee määrällä, joka on 60 prosenttia myyntien perusteella laskettavan veron ja hankintoihin sisältyvän veron erotuksesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta _____.

Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2001

Leena-Kaisa Harkimo /kok
Pekka Ravi /kok
Markku Rossi /kesk
Mirja Ryyänen /kesk
Kari Rajamäki /sd
Lauri Oinonen /kesk

Risto Kuisma /rem
Olli Nepponen /kok
Petri Salo /kok
Jouni Lehtimäki /kok
Tuija Nurmi /kok